

โครงการศึกษาปัจจัยสังคมกำหนดพฤติกรรมใช้สารเสพติด ในกลุ่มแรงงานนอกระบบในเขตเมือง

บทคัดย่อ

แรงงานนอกระบบเขตพื้นที่เมืองเป็นกลุ่มที่มีโอกาสเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้มากเนื่องจากปัจจัยว่าด้วยความไม่มั่นคงในงานและรายได้ โครงการศึกษาปัจจัยสังคมกำหนดพฤติกรรมใช้สารเสพติดในกลุ่มแรงงานนอกระบบเขตเมือง มุ่งไปที่การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมใช้สารเสพติดในกลุ่มแรงงานนอกระบบตามกลุ่มอาชีพที่เสี่ยงมาก 5 กลุ่มอาชีพ เพื่อหามาตรการเชิงนโยบายในการป้องกันและแก้ปัญหา ระเบียบวิธีในการศึกษาเป็นแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การทบทวนวรรณกรรม การประชุมระดมสมองเพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายแรงงานนอกระบบในการศึกษา การจัดเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม 400 ตัวอย่าง การสัมภาษณ์เชิงลึก 20 กรณีศึกษา และการสนทนากลุ่ม 2 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า แรงงานนอกระบบในเขตเมืองทุกกลุ่มอาชีพเกี่ยวข้องกับสารเสพติดตั้งแต่อายุยังน้อยประมาณ 15 ปี ในการใช้ยาเสพติดครั้งแรกทุกคนมีความลำพองใจว่าจะควบคุมไม่让自己เองติดยาได้ โดยมากเป็นเพศชาย และเพศหญิงใช้ยาอีและยาเคมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้ กลุ่มแรงงานนอกระบบที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดมากที่สุดคือ กลุ่มคนขับบริการส่งอาหาร กลุ่มผู้ให้บริการด้านอาหาร (ร้านอาหาร/สถานบันเทิง) และกลุ่มคนขับรถแท็กซี่/รถตุ๋ ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ประกอบด้วย (หนึ่ง) บุคคลแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติด (สอง) ลักษณะของงานที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด (สาม) ผลกระทบทางเศรษฐกิจข้อเสนอแนะเชิงนโยบายมุ่งเน้นเป้าหมายการเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างเมืองสุขภาวะ คนทำงานที่มีสุขภาพดี ประกอบด้วย มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่เมือง และมาตรการที่มุ่งเป้าแรงงานนอกระบบในพื้นที่เมืองที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อยาเสพติด